

AL XII-LEA CONGRES AL UNIUNII INTERNAȚIONALE DE ȘTIINȚE PRE- ȘI PROTOISTORICE

Sub înaltul patronaj al președintelui Václav Havel, al prim-ministrului slovac Ján Čarnogurský și al ministrului slovac al culturii Ladislav Snopko, în zilele de 1—7 septembrie 1991 s-au desfășurat la Bratislava lucrările celui de-al XII-lea Congres al Uniunii Internaționale de Științe Pre- și Protoistorice (UISPP). Răspunderea pentru pregătirea și conducerea lucrărilor și, deci, președinția congresului i-au fost încredințate, încă de la trecutul congres UISPP de la Mainz (1986), profesorului B. Chropovský, directorul Institutului de Arheologie din Nitra. Organizarea concretă a revenit unui comitet, condus de dr. Juraj Pavúk, care s-a achitat în cele mai bune condiții de misiunea sa. În chip special România datorează acestui comitet faptul că a putut participa cu aproape patruzeci de cercetători *. În adevăr, la solicitarea Institutului de Arheologie din București, Comitetul de organizare a făcut un remarcabil gest de generozitate, hotărând să suporte taxa de participare și cheltuielile de cazare pentru un număr de douăzeci de români. Grație acestui ajutor colegial România s-a numărat printre țările cele mai bine reprezentate la congresul de la Bratislava și a avut astfel ocazia să-și facă din nou remarcată prezența în arheologia europeană.

Din punctul de vedere al participării, al acestui congres nu a fost un succes deplin. Raportat la numărul înscrierilor (1020), numărul celor prezenți efectiv la Bratislava (625 participanți din 36 țări) este relativ mic. S-a remarcat slaba participare, de fapt cvasi-absența cercetătorilor din pe atunci încă existentă U.R.S.S. sau din Iugoslavia, aflată în pragul războiului civil. Dacă în aceste cazuri explicația este evidentă, mai greu de înțeles este slaba reprezentare a unei țări bogate și stabile politic cum este Germania. Oricum, în condițiile date, important este faptul că acest congres a avut loc, prin efortul financiar și organizatoric al unei țări care nu este scutită de dificultățile tranziției și prin solidaritatea comunității arheologice internaționale. Și în ciuda faptului că după congresele „concurrente” de la Southampton și Mainz această solidaritate a fost greu pusă la încercare. Importante sînt, înainte de toate, cele 535 comunicări prezentate la congres în cadrul a 15 secții delimitate pe criterii cronologice, geografice și tematice: I. Metodologie; II. Metode științifice în arheologie; III. Paleoliticul; IV. Epipaleoliticul și mezoliticul în Europa; V. Neoliticul în Asia Anterioară și în Europa; VI. Neoliticul tîrziu, eneoliticul, epoca bronzului; VII. Epoca bronzului în Europa; VIII. Epoca fierului în Europa; IX. Epoca romană; X. Arheologia și istoria Evului Mediu; XI. Regiunea mediteraneană: arheologie, istorie, economie, ecologie; XII. Popularea Africii, Asiei și Australiei; XIII. Popularea Americii; XIV. Artă și religie; XV. Protecția patrimoniului cultural: arheologia și prezentul.

La rîndul lor, secțiile au fost divizate în subsecții, pe aceleași criterii cronologice, geografice sau tematice. Unele teme au fost dezbătute în cadrul unor colocvii speciale.

Spațiul nu ne permite aici să dăm o listă a comunicărilor susținute de participanții români. Ne vom mulțumi să subliniem o prezență românească mai consistentă în secțiile III, V, VI și, în special, în secțiile VIII (numeroase contribuții dedicate Daciei preromane) și IX. Mai trebuie notat că, la invitația Comitetului de Organizare, lucrările secțiilor VIII și IX au fost conduse de M. Babeș și, respectiv, I. Ioniță.

În sălile Universității Tehnice Slovace, unde s-au desfășurat lucrările congresului, a fost organizată o bogată expoziție de cărți de specialitate, prezentate de diferite edituri și insti-

* La Congresul UISPP de la Bratislava au participat următorii specialiști din România: A. Vulpe, Maria Comșa, E. Comșa, Corneliu N. Mateescu, M. Cărciumaru, M. Șimon, M. Babeș, G. Trohani, V. Nițulescu, Alexandra Comșa (București), M. Petrescu-Dîmbovița, D. Gh. Teodor, Silvia Teodor, Al. Andronic, V. Mihăilescu-Bîrliba, I. Ioniță, S. Sanie, V. Spinei, V. Chirica, D. Monah, D. Marin, A. László, N. Ursulescu, M. Alexianu, N. Zugravu (Iași), I. H. Crișan, Gh. Lazarovici, Zoia Kalmar (Cluj-Napoca), H. Ciugudean (Alba Iulia), Fl. Medelet (Fimișoara), I. Nemeti (Carei), M. Brudiu (Galați), R. Alaiba (Vaslui), G. Simion (Tulcea), P. Hașotti, V. Lungu și T. Chera (Constanța).

luții științifice din Europa. Din păcate, exceptând publicațiile ieșene aduse de dl. V. Chirica, țara noastră nu a fost prezentă în această expoziție.

Tot cu ocazia congresului, gazdele au organizat mai multe expoziții speciale, de mare interes pentru participanți, și anume: *Tumultii în Slovacia* (la Muzeul Național Slovac), *Germanii în Slovacia* (la Muzeul arheologic al Muzeului Național Slovac) și *Celții la Dunărea Mijlocie* (la cetatea-muzeu Devín). Congresistii au avut de asemenea prilejul să viziteze expoziția permanentă a Hrad-ului din Bratislava, care cuprinde între altele o excepțională colecție de tezaure din preistorie pînă în Evul Mediu. Lăsînd de o parte excursiile de cinci zile ce au precedat congresul și care, oricum, erau inaccesibile ca preț pentru mulți, merită amintită aici excursia de o zi oferită tuturor participanților la congres. În funcție de interesul științific particular, ei au putut opta pentru unul dintre cele nouă itinerarii planificate. Au fost vizitate cele mai importante stațiuni arheologice dintr-o zonă destul de largă din jurul Bratislavei, între care Dolní Věstonice, Piešťany, Smolenice, Pohansko, Dúbravka, Devín, Rusovec (Gerulata), Nitra, Mikulčice și Nový Vozokany. În mai multe din aceste puncte săpăturile erau în curs sau erau astfel pregătite pentru ca vizitatorii să capete o imagine clară a siturilor și a inventarului lor arheologic. Trebuie aici subliniată organizarea și dotarea acestor santiere, care pentru Cehoslovacia este ceva obișnuit, dar care pentru vizitatorii români apărea ca un deziderat încă îndepărtat.

Congresul de la Bratislava a prilejuit, totodată, și desfășurarea mai multor reuniuni ale organelor conducătoare ale UISPP: Consiliul Permanent (format din 270 membri din peste o sută de țări) și Comitetul Executiv (alcătuit din 15 membri). Componența celor două organe a fost reinvită prin alegeri. De menționat, în ceea ce privește România, în primul rînd alegerea d-lui A. Vulpe ca membru al Comitetului Executiv. De asemenea, în locul d-nei Maria Comșa și al d-lui prof. M. Petrescu-Dimbovița, care au trecut în rîndul membrilor onorifiți, în Consiliul Permanent au fost aleși din partea României d-nii Dan Gh. Teodor și M. Babeș. Între alte probleme, Consiliul Permanent a avut a decide asupra locului de desfășurare a viitorului congres al UISPP. Concurînd alături de Italia și Israel, șansele țării noastre erau desigur mici, încă de la început. A intrunit majoritatea sufragiilor Italia, astfel că cel de-al XIII-lea Congres al UISPP va avea loc în 1996 la Bologna. În calitate de președinte al UISPP pentru următorii cinci ani și al viitorului congres a fost ales reprezentantul acestei țări, prof. Radînilă. În funcția, extrem de importantă, de secretar general al UISPP a fost reales prof. Jacques Nenquin, de la Universitatea din Gand.

Congresul de la Bratislava, primul care a avut loc după prăbușirea regimurilor totalitare din centrul și estul Europei și după sfîrșitul războiului rece, este un prilej dătător de speranță. Nu mai puțin, el trebuie să fie pentru arheologia românească ocazia unei considerări lucide a handicapului pe care îl are de recuperat. Să sperăm că dificultățile materiale, previzibile pentru încă o perioadă de timp, vor putea fi compensate prin tenacitate și seriozitate, prin efortul de modernizare a cercetării și, nu în ultimul rînd, prin ajutorul pe care colegii din țări cu mare prestigiu în domeniul arheologiei îl oferă cu generozitate.

M. B.